

OBITELJSKA POLITIKA

ROVINJ

DAN OBITELJI 15. SVIBNJA 2011.

Obitelj

- Obitelj je temeljno mjesto nastajanja, rasta, ukupnog vrijednosnog odgoja svake ljudske osobe, svakog naroda, cijelog društva.
- Obitelj je mala socijalna skupina, u pravilu sastavljena od roditelja i djece i drugih bliskih srodnika koji žive zajedno
- Obitelj je primarna, multifunkcionalna ljudska skupina koja ima najveće značenje u formiranju i životu pojedinca, a isto tako i društva
- Osim tradicionalne obitelji (nuklearne i proširene) pojavljuju se novi obiteljski oblici: izvanbračne zajednice, ponovno uspostavljene obitelji sastavljene od bioloških i nebioloških roditelja, jednoroditeljske obitelji, domaćinstva koje čini jedna osoba

Demografski podaci o RH 2009. godine

- Ukupno 4 429 078 stanovnika
- Koeficijent starosti (postotni udio starijih od 60 godina u ukupnom stanovništvu) 22,8%
- Prosječna žena stara je 42,8 godina a muškarac 39,4 godine
- Sve manje sklopljenih brakova
- Manje djece
- Dulji život – očekivano trajanje života za žene 79,6 godina a za muškarce 72,9 godine
- Prirodno kretanje stanovništva – negativni prirodni prirast - 7837 (rođeno 44.577 a umrlo 52.414 osoba)
- Žene sve kasnije rađaju – prosječna dob rađanja prvog djeteta 27,4 godine a prosječna starost majke pri porodu 29,1 godina

- Prosječna dob stupanja u brak za muškarce 29,8 godina a za žene 27,1 godina
- Sklopljeni brakovi 22.382
- Razvedeni brakovi 5.076
- Stopa fertiliteta (broj djece po ženi) 1,49.
- Prema popisu stanovništva 2001. godine broj obitelji u RH smanjio se na 1.252.025
- Prosječan broj članova obitelji iznosio je 2001. godine 3,1 član
- Udio jednoroditeljskih u ukupnom broju obitelji iznosio je 2001. godine 15%
- U 2001. godini popisano je 27% brakova bez djece
- Od ukupnog broja kućanstava 2001. godine bilo je 20,8% samo s jednim članom

Obiteljska politika

- Obiteljska politika je javna politika kojom država, a u širem smislu društvo, djeluju na obiteljske resurse s ciljem poboljšanja položaja prije svega ugroženih obitelji s djecom
- Obiteljska i populacijska politika se razlikuju
- **Obiteljska politika** nastoji utjecati na promjene u kvaliteti života obitelji i njenih članova (dječji dodaci, porezne olakšice za djecu, potpore majkama) a **populacijska politika** je usmjerena na postizanje određenih demografskih ciljeva (kretanje i struktura stanovništva)
- Pomoć jednoroditeljskim obiteljima prije svega je mjera obiteljske politike
- Populacijska i obiteljska politika međusobno su ipak tijesno povezane i velikim se dijelom podudaraju
- Najznačajnije mjere obiteljske politike, kao što su dječji dodaci, porezne olakšice, plaćeni porodni i roditeljski dopusti, usluge obitelji, istovremeno su i mjere populacijske politike.

Mjere obiteljske politike

- Naknade i olakšice:
 - Dječji doplatci
 - Porezne olakšice
 - Naknade za dopuste
- Dopusti:
 - Rodiljni
 - Roditeljski
- Usluge za djecu i obitelj

Dječji doplatci

- Doplatak za djecu novčano je primanje koje koristi roditelj ili druga osoba određena Zakonom, radi potpore uzdržavanja i odgoja djece.
- Pravo na doplatak za djecu stječe se i ostvaruje ovisno o broju djece i visini ukupnog dohotka članova kućanstva korisnika te drugim uvjetima utvrđenim Zakonom.
- Doplatak za djecu pripada do navršene 15. godine života djeteta, odnosno najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 19 godina života ukoliko pohađa srednju školu

Izuzeci:

- → **djeca s oštećenjem zdravlja**, utvrđenim prema propisima iz socijalne skrbi, doplatak najduže do 21. godine života.
- → **djeca s težim oštećenjem zdravlja**, utvrđenom prema propisima iz socijalne skrbi, do 27 godina života.

Dohodovni cenzus iznosi **1.663,00 kn** (50% od proračunske osnovice)

Korisnici doplatka za djecu za ožujak – isplata u travnju 2011.

- Broj korisnika dječjeg doplatka: 160.960
- Ukupno je 305.445 djece obuhvaćeno dječjim doplatcima
- Prosječna mjesečna svota doplatka: 353,91 kn

Porezne olakšice

- Načelo pravednosti: dohodak koji služi za pokrivanje egzistencijalnog minimuma ne treba oporezivati
- Neoporezivi dijelovi dohotka nazivaju se osobnim odbicima.
- Ako oba bračna druga ostvaruju dohodak i uzdržavaju članove uže obitelji, osobni odbitak u osnovi dijele na jednake dijelove, ali mogu utvrditi i drukčiju raspodjelu.
- **2010. godine ukinut je osobni odbitak za kupnju ili gradnju prvoga stambenog prostora, za njegovo održavanje, za plaćenu najamninu, zdravstvene usluge i uplaćene premije osiguranja koji se priznavao do ukupno 12.000 kuna godišnje.**

Naknada za rodiljni dopust

- Majka koja je ostvarila pravo na rodiljni dopust na temelju 12 mjeseci neprekinutog radnog staža ima pravo na naknadu **u visini pune plaće** tijekom cijelog rodiljnog dopusta (oko mjesec dana prije poroda i tijekom šest mjeseci nakon njega).
- Majke koje ne ispunjavaju uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 12 mjeseci neprekidno (18 mjeseci s prekidima u posljednje 2 godine) u trenutku otvaranja rodiljnog dopusta, ostvaruju pravo na naknadu u visini 50% proračunske osnovice, odnosno **1.663,00 kune**

Naknada za roditeljski dopust

- Naknada za prvih 6 mjeseci odnosno 8 mjeseci (ako ga koristi otac djeteta) roditeljskog dopusta → iznosi 100% od osnovice utvrđene prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, ali ne može biti viša od 80% proračunske osnovice → **2660,80 kn.**
- Roditelji koji ne ispunjavaju uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 12 mjeseci neprekidno (18 mjeseci s prekidima u posljednje 2 godine) ostvaruje pravo na naknadu plaće u visini 50% proračunske osnovice - odnosno **1.663,00 kn**

Naknada za dopust za blizance, treće i svako iduće dijete

- Mjesečna naknada iznosi 50% proračunske osnovice tj. 1.663,00 kune.

Naknada za rodiljni dopust nezaposlenim majkama

- Rodiljna naknada u visini 50% proračunske osnovice (1.663,00 kune) od dana rođenja djeteta do djetetove navršene prve godine.

Naknade za novorođeno dijete

- Novčana naknada za novorođeno dijete u RH iznosi 2.830 kn
- Jedinice lokalne (regionalne) samouprave isplaćuju različite naknade:
 - **Grad Zagreb** za prvo dijete 1.800, drugo 3.600, 3. i svako sljedeće 54.000
 - Najizdašnije naknade isplaćuje **Općina Blato** za prvo dijete 5 tisuća drugo 10, treće 60 tisuća a za četvrto i svako sljedeće čak 72 tisuće kuna (novac se ne isplaćuje odmah već kroz određeni broj godina – stimuliranje ostanka u mjestu)

Usluge za djecu i obitelj

Dvije su glavne vrste usluga u obiteljskoj politici:

1. pretežno namijenjene djeci

2. namijenjene starim i nemoćnim članovima obitelji

- Obiteljska politika više se koncentrira na usluge djeci, a skrb o starima izdvaja se u zasebno područje socijalne politike, granično u odnosu na zdravstvenu zaštitu.
- U obiteljskoj politici usluge namijenjene obitelji i djeci dobivaju na važnosti; one postaju ključ za politiku rekonzilijacije obiteljskog i profesionalnog rada.
- Briga o starim ljudima, koja je ranije pripadala obitelji, izdvaja se i tretira u okviru institucionalne ili izvaninstitucionalne socijalne skrbi
- U zbrinjavanju starih ljudi javlja se dosta privatnih inicijativa i tržišnih elemenata.
- Tome pogoduje činjenica da većina starih ljudi raspolaže s imovinom ili pak mirovinom koja im predstavlja jamstvo za starost

Ostale mjere obiteljske politike

- Pojedini gradovi dodjeljivali su svim učenicima besplatne udžbenike
- Na državnoj razini projekt besplatnih udžbenika za sve učenike osnovne i srednje škole 550.000 učenika – ukinut 2009. nakon samo 2 godine primjene
- Besplatni udžbenici dodjeljuju se djeci poginulih branitelja, ratnih invalida te primateljima socijalne pomoći

Obiteljska politika i zapošljavanje

- Moderne obiteljske politike inzistiraju na dvohraniteljskoj obitelji i izlasku žena na tržište rada.
- Danas prevladava uvjerenje da zaposlenost obaju roditelja pozitivno djeluje na oba bračna partnera kao i na djecu, pa i na ukupnu kvalitetu obiteljskog života.
- Zapošljavanjem majke povećava se ekonomska moć obitelji, zaposlenost majke podiže odgojnu razinu okoline i povoljno djeluje na svestrani razvitak djece.
- Prilagodba obitelji tržištu rada može se vršiti samom preraspodjelom rada unutar obitelji, pri čemu se susrećemo s duboko ukorijenjenim obrascima tradicionalne podjele muškog i ženskog rada.

- Drugi način usklađivanje rada i obitelji podrazumijeva adaptaciju tržišta rada na potrebe obitelji – olakšanim ulaskom i izlaskom s tržišta rada, kraćim radnim vremenom, povremenim, djelomičnim radom, drugim oblikom fleksibilne zaposlenosti
- Sa stajališta obiteljske politike najviše zabrinjava niska zaposlenost mladih ljudi koji su u dobi zasnivanja obitelji. Npr. prema podacima o osiguranicima mirovinskog i invalidskog osiguranja u 1997. godini zaposleno je bilo nešto manje od 50% pripadnika najvitalnije generacije
- Prema podacima HZZ krajem travnja 2011. godine od ukupno 308.869 nezaposlenih čak 43,4% ih je u dobi do 35 godina
- U politici prema maloj djeci i mladeži država mora preuzeti znatno veću ulogu, jer se djeca i mladež tretiraju kao opće dobro, kao partner u međugeneracijskom dogovoru, pa ne mogu isključivo biti odgovornost obitelji.

Što želi SDP?

- I u obitelji svaka osoba mora moći ostvariti svoje pravo na slobodu izbora zajedništva.
- Konzervativne političke stranke predugo su okupirale ovo područje kao vlastito dvorište, tumačeći politike socijaldemokrata, socijalista i laburista kao anti-obiteljske, ali obitelj je samo jedna od sfera u kojoj se žene ostvaruju jednako kao i muškarci.
- U obitelji moraju biti jednako zaštićeni i žene i muškarci i djeca
- SDP-ova politika akceptira različite tipove obitelji i osigurava poticajno zajedništvo na principima uključivanja.
- Lošu demografsku sliku mijenjat ćemo dugoročnim planiranjem porezne, stambene, zdravstvene, obrazovne i politike zapošljavanja.

- Reproductivna prava žena dio su temeljnih ljudskih prava te njihovo ograničavanje ne može biti okosnica demografske politike.
- Žene i djeca u obiteljima moraju biti sigurni od svakog fizičkog, psihičkog i ekonomskog nasilja.
- Dogodi li se nasilje, žrtvama treba osigurati stručnu, trajnu i financijski održivu podršku. Nasilje u obitelji mora podlijevati kaznenoj odgovornosti, a učenje nenasilnom rješavanju konflikata postati sastavnim dijelom obrazovnih programa.
- Ni jedna žena ne smije pri zasnivanju radnog odnosa biti diskriminirana na osnovi obiteljskog statusa i tipa obitelji kakav želi.
- Budući da je to više pravilo nego iznimka, jednako je važno štiti ženu u obitelji kao i ženu koja se nije odlučila na zasnivanje obitelji.

- Dio poslova socijalne skrbi, odnosno zadovoljavanja potreba građana na najnižoj razini, potrebno je prepustiti lokalnoj samoupravi, ali je jednako tako važno prepustiti i dio financijskih sredstava.
- Decentralizacija podrazumijeva prebacivanje poslova i odgovornosti, ali i novca.
- Lokalna zajednica najbolje može artikulirati probleme i potrebe svojih građana, i sukladno tome kreirati vrste i opseg usluga.
- Već započetak projekt uvođenja instituta dadilja, za koji postoje velike potrebe, prekinut je 2003. godine
- Njegovim uvođenjem bi se, uz zapošljavanje osoba, riješilo i pitanje nedostatnog mjesta u predškolskim ustanovama
- Prednost su manji troškovi u odnosu na izgradnju novih vrtića.

Potporna samohranim roditeljima

- Nedostatak sredstava je prečesto izlika za ono što se nije realiziralo. Problem je ponekad u nedostatku volje, a ne nedostatku novca.
- Ukoliko društvo već ne može osigurati financijski dodatak toj kategoriji, može intervenirati u Zakon o radu kako bi im se omogućio rad s kojim mogu uskladiti svoje roditeljske obaveze.
- Također sredstva nisu potrebna niti za suradnju s resorom pravosuđa u pogledu ubrzanja presuda za skrbništvo, presuda za isplaćivanje alimentacije
- Iako predmeti u postupcima vezanim uz djecu imaju prednost, u praksi postupci traju predugo.

- **Pitanje zapošljavanja ključno za politiku SDP-a → zapošljavanje je najbolja mjera za izlazak iz siromaštva i socijalne isključenosti**
- **Socijalna prava neće se umanjivati (doplatak za djecu, roditeljske naknade)**
- **EU fondovi, bit će koristan izvor sredstava a naša je usmjerenost na obrazovanje kadra koji bi bio osposobljen aplicirati na natječaje**

Hvala na pažnji!